

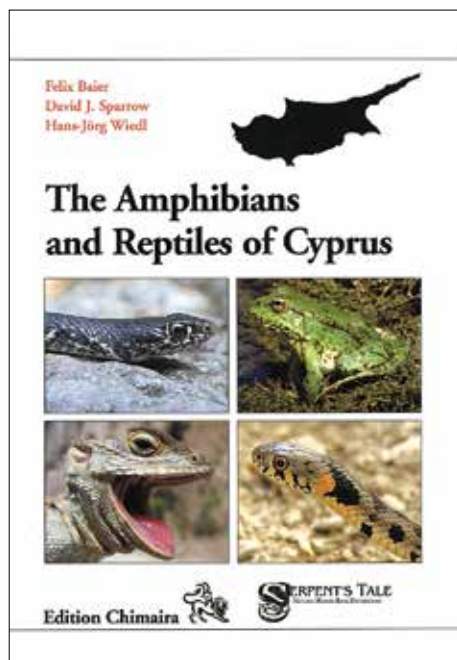
pozycji, gdyż wychodzi do szerszego grona odbiorców i ma ona charakter podręcznika akademickiego; warto dodać: bardzo dobrego podręcznika. Również język jakim napisane jest to dzieło pozwala szybko zrozumieć i uchwycić istotę omawianych, często trudnych, zagadnień.

Książka Adama Łomnickiego jest ciekawą pozycją literatury, kompendium wiedzy dla osób, które chcą

wiedzieć więcej na temat ekologii i biologii ewolucyjnej. Z pewnością zadowolili najwybredniejszych odbiorców. Gorąco polecam wszystkim to unikalne dzieło.

Aneta Strachecka (Lublin)
aneta.strachecka@up.lublin.pl

Baier, F., Sparrow, D.J., Wiedl, H.-J.: **The Amphibians and Reptiles of Cyprus. 2nd revised and updated ed.**, Edition Chimaira, Frankfurt am Main, 2013, ISBN 978-3-89973-476-8, s. 362, cena 49,80 €.

Właśnie ukazało się drugie wydanie interesującej książki z serii *Frankfurt Contributions of Natural History* poświęcone herpetofaunie Cypru. W porównaniu z pierwszym wydaniem z 2009 r. objętościowo i pod względem liczby kolorowych zdjęć niewiele się różni, ale poprawiono w niej kilka błędów z poprzedniej wersji, jak również dodano szereg nowych wiadomości, które ukazały się w ostatnich latach. Chociaż systematyka tu przyjęta jest aktualna, jednak w czasie druku książki *Laudakia stellio* została przeniesiona do rodzaju *Stellagama*, zaś najnowsze badania potwierdziły wcześniejsze sugestie przeniesienia *Cyrtopodion kotschy* do rodzaju *Mediodactylus*.

Cypr o powierzchni 9251 km² i linii brzegowej długości ok. 700 km jest trzecią co do wielkości wyspą na Morzu Śródziemnym, wysuniętą najbardziej

na wschód – do wybrzeży Turcji jest stąd 75 km, Syrii i Libii 105 km, zaś do Egiptu 380 km. Z geograficznego punktu widzenia wyspa podzielona jest na 3 główne regiony: na południu leżą góry Troodos (Tróödhos) z najwyższym szczytem Olympus (Olimpos) 1952 m n.p.m., na północy znajduje się wąskie pasmo gór Keryneia (Kyrenia) ze szczytami osiągającymi ok. 1000 m n.p.m., a oba pasma rozdzielone są równiną Mesaoria. Takie ukształtowanie terenu, jak i klimat, sprzyjają szczególnie gadom. Stwierdzono tu dotychczas 24 gatunki (w tym jeden introdukowany, północno-amerykański *Trachemys scripta elegans* oraz dwa żółwie morskie). Występowanie dwóch gatunków węży *Natrix tessellata* i *Platyceps najadum* wymaga potwierdzenia. Płazy reprezentowane są natomiast jedynie przez 3 gatunki.

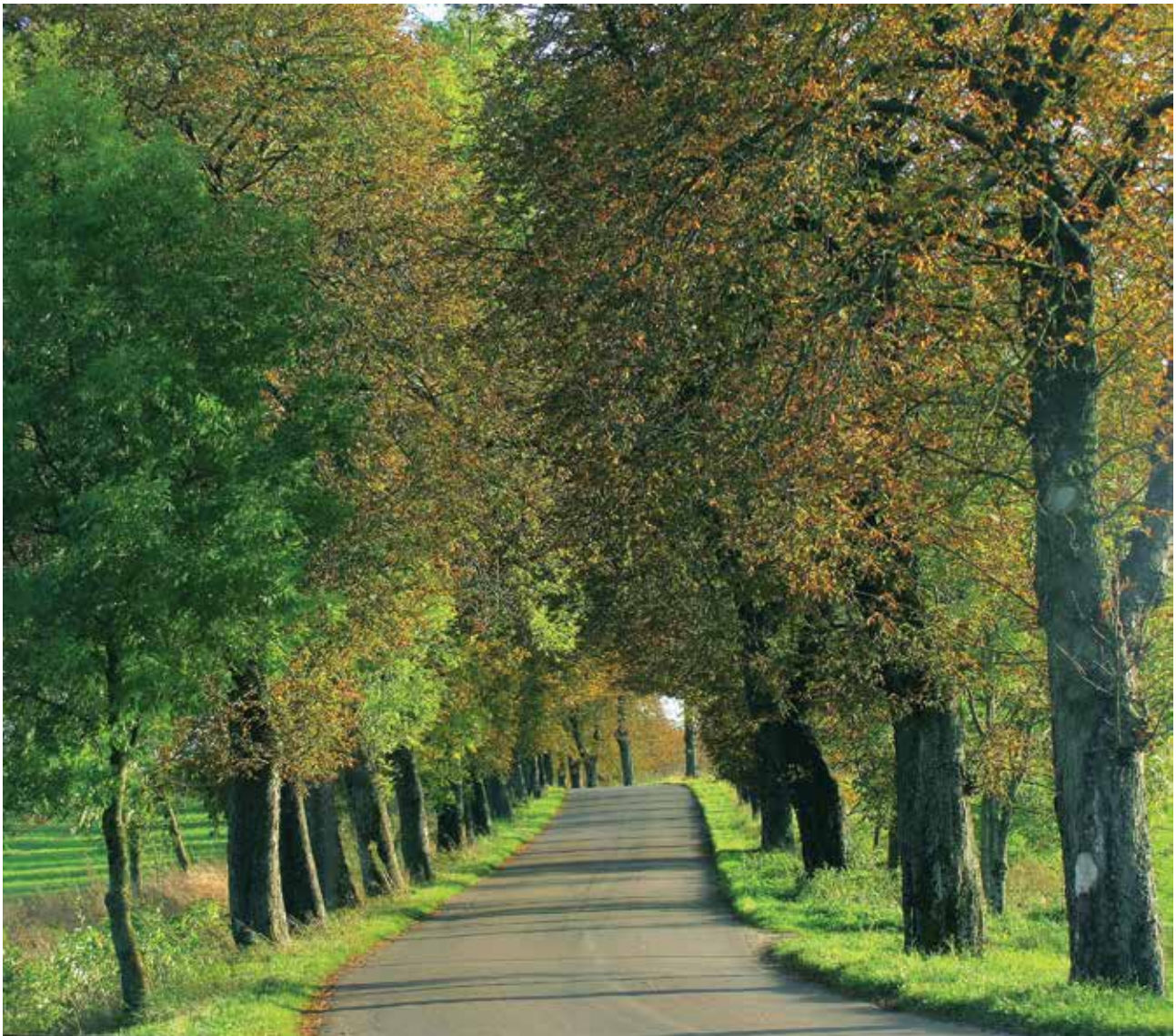
Jak we wszystkich tomach z tej serii poza główną częścią systematyczną znajdują się rozdziały o geologii i geografii danego regionu, a także analiza zoogeograficzna. Ten rozdział szczególnie jest interesujący w przypadku Cypru, ponieważ miał on liczną megafaunę plejstoceńską, która w większości wyginęła. Warto wspomnieć, że żyły tu karłowate hipopotamy (*Phanourios minutus*) i karłowate słonie (*Elephas cypriotes*). Ze szczątków kopalnych wiemy również, że na tym terenie żyły np. żółwie z rodzaju *Trionyx*. To, co obecnie pozostało, to często przybysze z innych lądów, w tym introdukowani przez człowieka przedstawiciele rodzajów *Bufo*, *Hyla* i *Chalcides*, którzy pojawili się na przestrzeni ostatnich 10 000 lat (ludzie zaczęli osiedlać się na Cyprze w neolicie). Trzy gatunki są endemiczne (*Hierophis cypriensis*, *Phoenicolacerta troodica* i *Pelophylax cypriensis*). Tekst ilustrowany jest kolorowymi zdjęciami wszystkich gatunków oraz wybranych siedlisk, a także mapami punktowymi pokazującymi stanowiska występowania płazów i gadów na wyspie. W przypadku większości jaszczurek i wszystkich węży dodatkowo zamieszczono rysunki głów z charakterystycznym ułożeniem tarczki, co ma ułatwić oznaczanie.

Trzej autorzy tej książki mają duże doświadczenie w badaniach płazów i gadów Cypru, a Austriak Hans-Jörg Wiedl mieszka na wyspie od 1986 r. i założył nawet w 1995 r. „Snake George Reptile Park” w celu popularyzacji wiedzy o tych zwierzętach.

Z książką powinni zapoznać się wszyscy zainteresowani herpetofauną śródziemnomorską, jeśli nie

mieli do tej pory okazji zapoznać się z pierwszym wydaniem. Zresztą pojawienie się drugiego wydania w tak krótkim czasie świadczy o szybkim wyczerpaniu się poprzedniego nakładu i pokazuje jakie jest zapotrzebowanie na tego typu literaturę.

Piotr Sura
mbsura@cyf-kr.edu.pl

Ryc. Aleja jesienią na Mazurach. Fot. M.Olszowska.